

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu ja ajankohtainen. Akateemisen vapauden, avoimen tieteen ja demokraattisen keskustelukulttuurin merkitys korostuu kansainvälisessä tilanteessa. Akateemisen vapauden korostaminen on keskeistä suomalaisen korkeakoulujärjestelmän laadun ja uskottavuuden kannalta, ja samalla on tärkeää, että osallistava toimintakulttuuri ja kriittinen ajattelu näkyvät vahvasti korkeakoulujen toiminnassa.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on osuva. Koulutustason nostaminen edellyttää, että nuorten mahdollisuuksia vahvistetaan koko koulutuspolulla. Perus- ja toisen asteen oppimistulosten heikkeneminen heijastuu suoraan korkeakoulutukseen, ja korkeakoulutettavuus rakentuu vahvalle perusosaamiselle.

Nuorten hyvinvointi ja opiskelukyky vaikuttavat keskeisesti opintojen läpäisyyn, valmistumisaikoihin ja työelämävalmiuksiin. Opiskelukyvyn vahvistaminen tulisi tunnistaa jatkumona varhaisista koulutusvaiheista korkeakoulutukseen saakka. Työelämäyhteyksien vahvistaminen jo nivelvaiheissa tukee nuorten suuntautumista ja opintoihin kiinnittymistä, mikä on erityisen tärkeää kunta- ja hyvinvointialojen tulevan osaajatarpeen näkökulmasta.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Hakupainealojen suuri kysyntä suhteessa aloituspaikkoihin muodostaa pullonkauloja, jotka hidastavat osaajatarpeisiin vastaamista. Erityisesti kunta- ja hyvinvointialojen koulutuksissa aloituspaikkojen riittävyys on keskeinen tekijä työvoiman saatavuuden kannalta.

Lisäksi koulutustarjontaa ja aloituspaikkoja tulee kohdentaa nykyistä systemaattisemmin työvoimapula-aloille hyödyntäen ennakoitietoa. Koulutuksen alueellinen saavutettavuus tulee varmistaa.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on osuva ja tunnistaa korkeakoulutettujen osaajien merkityksen tuottavuuden, kilpailukyvyn ja työelämän uudistumisen kannalta. Suomi tarvitsee korkeatasoista tutkimusta ja vahvaa TKI-henkilöstöä. Työelämän kanssa tehtävä yhteistyö sekä kansainvälinen houkuttelevuus ja osaajien kiinnittyminen Suomeen ovat keskeisiä.

Korkeakoulujen merkitys alueellisen elinvoiman vahvistajina on olennainen. Osaajapula vaihtelee alueittain, ja erityisesti kunta- ja hyvinvointialueilla tarvitaan pitkäjänteisiä ratkaisuja osaajatarpeisiin.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet ovat kattavia ja pääosin tarkoituksenmukaisia. Vision jatkovalmistelussa tulisi kuitenkin vahvistaa julkisen sektorin roolia TKI-toiminnassa, parantaa kansainvälisten osaajien houkuttelua ja pitovoimaa sekä varmistaa, että jatkuvan oppimisen ratkaisut ovat aidosti työelämälähtöisiä.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Korkeakoulujärjestelmän uudistaminen, erikoistuminen ja yhteistyö ovat tarpeellisia laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Samalla on tärkeää huomioida korkeakoulujen rooli alueellisen elinvoiman ja työvoiman saatavuuden tukemisessa.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia, mutta niiden vaikuttavuus riippuu toteutuksesta. Vision jatkovalmistelussa tulisi selkeyttää korkeakoulujen työnjakoa ja vahvistaa yhteistyötä siten, että alueelliset osaajatarpeet huomioidaan nykyistä paremmin. Koulutustarjonnan ja työvoimatarpeiden välistä kytkentää tulee vahvistaa.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Rahoituksen monipuolistaminen on perusteltua, mutta julkisen talouden rajoitteet ovat merkittäviä. Toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia, mutta edellyttävät priorisointia ja realistista toteutusta.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

KT korostaa, että rahoituksen monipuolistamisen ohella korkeakoulujärjestelmän toimivuus edellyttää ennakoitavaa ja pitkäjänteistä julkista perusrahoitusta, joka turvaa tutkintokoulutuksen laadun ja korkeakoulujen lakisääteisten tehtävien toteutumisen.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

KT pitää jatkuvan oppimisen vahvistamista erittäin tärkeänä työelämän murroksessa. Aikuiskoulutustukea on käytetty laajasti myös korkeakouluopintoihin, erityisesti alanvaihdon ja osaamisen syventämisen välineenä, ja se on mahdollistanut työuran aikaisen päätoimisen opiskelun. Aikuiskoulutustuen poistumisen jälkeen on tarpeen kehittää uusi, toimiva malli, joka mahdollistaa osaamisen kehittämisen työuran aikana eri elämäntilanteissa. Visiossa jatkuva oppiminen jää kuitenkin kokonaisuutena melko yleiselle tasolle, vaikka sen merkitys työvoiman saatavuuden ja osaamisen uudistumisen kannalta on keskeinen. Pelkkä koulutustarjonnan lisääminen ei riitä, mikäli työikäisillä ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia osallistua koulutukseen.

Lisäksi kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien roolia tulisi vahvistaa visiossa, sillä työperäinen maahanmuutto on keskeinen osa Suomen tulevaa osaamis- ja työvoimapohjaa.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

Bergman Mertzi
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT